

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο: ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 Ημερομηνία: Τετάρτη, 23-12-2009
 Σελίδα: 1
 Μέγεθος: 811 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 32230
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 9296001

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

Δήμητρα Κολλιάρου
Η αρρώστια των βουνών
 εκδ. Πατάκη, σ. 304, 15,50 €

Οι καλύτερες σελίδες του καινούριου βιβλίου της Δήμητρας Κολλιάρου είναι αυτές που περιγράφουν ώρες πόνου. Δεν πρόκειται, ωστόσο, για τις δραματικές στιγμές από τη ζωή της ηρωίδας, αλλά για τις πεντές ώρες ενός επίμονου πονόδοντου, που μπορεί να κρατά και ολόκληρη εικοσιτετράωρα, ή και για τις καλοδεχούμενες ώρες, που διαρκούν οι ώδινες του τοκετού. Με άλλα λόγια, είναι πόνοι συγκεκριμένης αιτίας, σε αντίθεση με τους πόνους αδιευκρίνιστης αιτίας, που οδήγησαν την ηρώδα του προηγούμενου, δεύτερου μυθιστορηματικού της («Θερμοκρασία δωματίου»), σε γιατρούς της ψυχής και του σώματος. Σ' εκείνο καταφεύγει πρώτα στην πολυθρόνα της ψυχοθεραπεύτριας, με το σκεπτικό πως μπορεί να πρόκειται για ψυχοσωματικές εκδηλώσεις και μετά, σε μια γενετική κληνική προς έλεγχο τυχόν βεβαρημένης κληρονομικότητας, αφού δύο πρώτου βαθμού συγγενείς της, η μητέρα της και η αδελφή της μητέρας της, είχαν πεθάνει από καρκίνο του μαστού. Ας σημειώσουμε ότι η νοσηλεία και ο θάνατος των δύο γυναικών καταλαμβάνουν ένα μεγάλο μέρος από το πρώτο μυθιστόρημά της («Το Μαγείο»). Κατά τα φαινόμενα, η μυθοπλαστική συνταγή, που ακολουθεί η Κολλιάρου, προβλέπει ως αναγκαίο συστατικό περιγραφές από επίπονες φάσεις ασθένειας. Οπως, όμως, συμβαίνει σε όλες τις επιτυχημένες συνταγές, υπάρχει μέριμνα για την εξισορρόπηση των καταθλιπτικών εντυπώσεων. Στις ιστορίες της, η περιπέτεια της αρρώστιας συνδυάζεται με ταξιδιωτικά περιπάληση σε κάποια ξένη χώρα, που σζεί ακόμη εξωτικά στοιχεία.

Ωστόσο, στην περίπτωση της Κολλιάρου, όταν αναφερόμαστε στις ομοιότητες που παρουσιάζουν τα βιβλία της, δεν πρέπει να μιλούμε περί συνταγής, που παραπέμπει σε τυποποιημένες οδηγίες για το στήσιμο μιας ιστορίας, αλλά μάλλον για συγγραφικές εμμονές. Αλλωστε, το τρίτο βιβλίο της δεν είναι ένα ακόμη μυθιστόρημα ως συνέχεια στα συνεχόμενα δύο πρώτα. Παρόλο που θα μπορούσε να είναι, αφού το μυθιστόρημα διάπλασης, που ξεκίνησε πριν από δέκα χρόνια, δεν το έχει προσάψει ολοκληρώσει. Η ηρωίδα της, στο τέλος του προηγούμενου βιβλίου, παραμένει ανώριμη και συναισθηματικά ακαταστάλακτη, όπως εμφανίζεται στην αρχή του πρώτου, όταν φεύγει από την Αθήνα, πηγαίνοντας για σπουδές στην Αγγλία. Πάντως, το καινούριο βιβλίο της είναι μια συλλογή από τέσσερις νουβέλες, όπου θα ταίριαζε ο περιγραφικός τίτλος, επεισόδια από τη ζωή μιας νεαρής γυναίκας, της ίδιας που πρώτα-

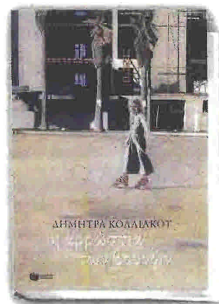
ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΑΡΑΒΑΤΖΟ, 1597

Ψυχοσυναισθηματικές πλεύσεις

Από τη Μ. Θεοδοσοπούλου

γινιστεί και στα δύο μυθιστορήματα. Μπορεί μεν να αλλάζει ονόματα, ακόμη και εθνικότητα, εμφανιζόμενη άλλοτε ως Ελληνίδα και άλλοτε ως Αγγλίδα, αλλά ψυχοσυναισθηματικά ο χαρακτήρας παραμένει πανομοιότυπος. Η αφήγηση, στο πρώτο ή στο τρίτο πρόσωπο, παρακολουθεί πιστά την οπτική της. Μοιάζει με έναν εσωτερικό μονόλογο, στον οποίον ενσωματώνονται, με πλάγια τυπογραφικά στοιχεία, γνώμες άλλων, φράσεις από διαβάσματα ή και εκφράσεις, που προβάει νοερά πριν τις εκστομίσεις. Αναφέρεται στις κινήσεις της, τις διαθέσεις της και σε σιδηπότε αποσπά την προσοχή της. Πρόκειται, ως επί το πλείστον, για λεπτομέρειες που κεντρίζουν την περιέργεια μιας γυναίκας, όπως το χτένισμα και το ντύσιμο κάποιου ή, ακόμη, η διακόσμηση ενός χώρου. Αυτά, μαζί με άλλα επουσιώδη και καθημερινά, στέκονται αφορμή για μακριά σχόλια και παρελθοντικές αναδρομές. Άλλοι εμφανίζονται ως παραγεμίματα πλήξης και αλλού ως τρόπος απόσπασης της προσοχής, ώστε να μη σκέφτεται τη δυσάρεστη ή και επώδυνη κατάσταση στην οποία βρίσκεται.

Μέσα από αυτόν τον ενδιάθετο λόγο προβάλλει ένας εσωστρεφής χαρακτήρας, που μηρκαζει όσα συμβαίνουν και λεπτολογεί τις συ-

μπεριφορές των άλλων. Με ανεξάντλητη φαντασία, κάνει εικασίες για κίνητρα και εκδοχές, λειτουργώντας υπονομευτικά στις σχέσεις που προσπαθεί να δημιουργήσει. Λίγο-πολύ, συνιστά την ιδανική ηρωίδα για να πολιορκηθεί το κυρίως θέμα των ιστοριών, που είναι, και σε αυτό το βιβλίο, η κοπιαστική διαδικασία συνεννόησης δύο ανθρώπων, με διαφορετικό συναισθηματικό κώδικα, στους οποίους μόνος διάυλος επικοινωνίας μένει η ερωτική συνένωση. Θεματικά οι τέσσερις νουβέλες αφορούν από τα μυθιστορήματα. Στην πρώτη, επανέρχονται οι σπουδές στο

Εδιμβούργο, η ακαδημαϊκή σταδιοδρομία στο εξωτερικό και η αγωνία που προκαλεί ένας καρκινωπαθής γονέας. Μόνο που σε αυτήν την ιστορία, κατ'εξάρση, η αφήγηση παρακολουθεί την οπτική του φίλου της ηρωίδας. Ωστόσο, δεν προβάλλει ένας διαφορετικός χαρακτήρας. Απλώς αλλάζουν οι ρόλοι στο ζεύγος και ο άντρας παίρνει τη θέση του ανασφαλούς, που, κατά κανόνα, έχει η γυναίκα. Πιθανώς να πρόκειται και για έναν αφηγηματικό ελιγμό, που θέλει να υποδηλώσει τη σημερινή, περισσότερο ρευστή, ταυτότητα του άντρα. Από αυτήν την άποψη, και η δεύτερη νουβέλα μπορεί να διαβαστεί σαν κοινωνικό σχόλιο για τη νέα τάξη πραγμάτων, που έχει ήδη επικρατήσει στην Αγγλία, όπου και διαδραματίζονται οι ιστορίες. Σε αυτήν επανέρχεται το θέμα της απόκτησης ενός παιδιού, που είχε μείνει μετέωρο στο προηγούμενο μυθιστόρημα, όπου η ηρωίδα είχε πάρει το ρίσκο μιας συνένωσης χωρίς προφυλάξεις. Για πρώτη φορά, διαβάζουμε μια νουβέλα αφιερωμένη εξ ολοκλήρου στην περίοδο της κνοφορίας και του τοκετού. Περιγράφεται λεπτομερώς η ζωή της ηρωίδας, που έχει να αντιμετωπίσει, εκτός από τις βιολογικές δυσκολίες, τους υπερπροστατευτικούς γονείς και τον σύζυγο, που δυσφορεί με τα νέα του καθήκοντα. Επειδή και οι τρεις

τυγχάνουν παραδοσιακής νοστορίας, της κάνουν τον βίο αβίωτο, σε αντίθεση με την ομοφυλόφιλη φίλη της, που βρίσκεται κι εκείνη σε ενδιαφέρουσα. Μόνο που εκείνη απολαμβάνει αυτήν τη μοναδική φάση στη ζωή μιας γυναίκας, χάρη στο ότι έχει συμπαραστάτη τη σύντροφό της.

Παρουσιάζοντας το δεύτερο μυθιστόρημα της Κολλιάρου, είχαμε διατυπώσει την εικασία ότι η μελλοντική συγγραφική της πορεία μπορεί να παρουσιάζει μεγαλύτερο ενδιαφέρον, εάν η αφήγηση εγκατέλειπε τον ουδέτερο τόνο, δηλαδή την ελεγχόμενη «θερμοκρασία δωματίου», όπως είναι και ο τίτλος του βιβλίου. Και πράγματι, στις δύο επόμενες νουβέλες, η συγγραφέας φαίνεται να αποτομά θερμοκρασιακές αυξομειώσεις. Εδώ, λιγότερο πειθαρχημένη η ηρώδα της, διακινδυνεύει παρασπονδίες, καθώς ο μόνιμος δεσμός της, ούτως ή άλλως, πνέει τα λούστια. Εντελέστερη θεωρούμε την τελευταία νουβέλα, που δίνει και τον τίτλο της συλλογής.

Οπως και στο πρώτο μυθιστόρημα της Κολλιάρου, έτσι κι εδώ ενσωματώνονται στην αφήγηση αποσπάματα από ένα ταξιδιωτικό μυθιστόρημα. Αυτή τη φορά στην Ινδία. Ως συγγραφέας φέρεται ένας μαθητής σε σχολή δημιουργικής γραφής. Για πρώτη φορά αυτό το νέο φρούτο για την Ελλάδα, παλαιό όμως για τον αγγλόφωνο κόσμο, γίνεται αντικείμενο μυθοπλασίας. Με χιούμορ σχολιάζονται οι έλληνες «παιτρικάδες», που θέλουν ένα «μάστερ» επί του θέματος για να εντυπωσιάσουν τους εκδότες της χώρας τους και οι «στραγγισμένοι» μεσήλικες, που «ποντάρουν στο γράψιμο» τις τελευταίες τους ελπίδες. Στο προηγούμενο μυθιστόρημα, η ηρώδα παρακολουθούσε μαθήματα δημιουργικής γραφής και ερωτεύτηκε τον δάσκαλό της. Εδώ, αντίστροφα, διδάσκει μαθήματα η ίδια και ερωτεύεται τον μαθητή της. Και στις δύο περιπτώσεις, αναμειγνύεται ένας δεύτερος άντρας. Πάντως, στη νουβέλα, τα πράγματα περιπλέκονται, όχι μόνο συναισθηματικά, καθώς διεκτραγωδεύεται η σχέση με έναν νεότερο άντρα, αλλά και κοινωνικά, δεδομένου ότι η σχέση τους, σύμφωνα με το πανεπιστημιακό καταστατικό, είναι ποινικός διώξιμο. Το εύρημα, πάντως, της Κολλιάρου είναι ο φοβερός πονόδοντος, που ταυτίζεται με την οδύνη του χωρισμού. Αυτός ο πονόδοντος θα την οδηγήσει στην οδοντιατρική καρέκλα, λονδρέζικων προδιαγραφών, με πισιασμένη οδύνη, ώστε να παρακολουθεί ο ασθενής όσα συμβαίνουν στη στοματική του κοιλότητα. Εκεί, η πονεμένη φαντασία της βλέπει στο αμύτινο τοπίο τα άγρια βουνά και τις κοιλές της Ινδίας, όπου περιπλανιέται ο καλός της. Οι νουβέλες δέχονται πως η Κολλιάρου διαθέτει περιγραφική ικανότητα και χιούμορ. Αποροφύμε γιατί δεν εμπιστευόμαστε περισσότερο τη φαντασία της, που δεν φαίνεται καθόλου άγονη.